

SOFF:s och Teknikföretagens remissvar över betänkandet Försvarsexportinitiativ för en gemensam säkerhet (SOU 2026:16)

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) och Teknikföretagen tackar för möjligheten att yttra sig om remissen

SOFF och Teknikföretagen välkomnar betänkandet Försvarsexportinitiativ för en gemensam säkerhet (SOU 2026:16) och tillstyrker i huvudsak utredningens inriktning.

SOFF och Teknikföretagen bedömer att betänkandet på ett träffsäkert sätt identifierar flera av de strukturella brister som under lång tid präglat statens arbete med främjande av och stöd till försvarsexporten, däribland fragmentering, reaktivitet, begränsad resurssättning och otydlig ansvarsfördelning. Att utredningen slår fast att främjandet av försvarsmaterielexport även ska kunna genomföras på utrikes- och säkerhetspolitiska grundvalar är varmt välkommet.

SOFF och Teknikföretagen anser att förslagen nu bör omsättas skyndsamt i praktisk styrning, organisation och resursförstärkning. På flera områden bör regeringen och berörda myndigheter också kunna agera redan innan samtliga förslag har slutberetts.

Bakgrund om SOFF

SOFF är en branschförening för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige. Föreningen samlar omkring 450 medlemsföretag verksamma inom bland annat försvar, samhällssäkerhet, cyberteknik, tjänster, underhåll, test, simulering och avancerad teknik- och systemutveckling. En betydande del av medlemsbasen utgörs av små och medelstora företag.

SOFF:s medlemmar verkar på en internationell försvarsmarknad med höga inträdesbarriärer, långsiktiga kampanjer, omfattande krav på säkerhet, certifiering, standarder och tillstånd, samt där statliga aktörer i praktiken utgör de dominerande slutkunderna. Det ger försvarsexportfrågorna en särskild karaktär jämfört med allmänt handelsfrämjande.

Bakgrund om Teknikföretagen

Teknikföretagen är arbetsgivar- och branschorganisation för Sveriges teknikindustri och vi representerar drygt 4 500 medlemsföretag. Tillsammans står våra medlemsföretag för en tredjedel av Sveriges export. Gemensamt för våra medlemsföretag är att de utvecklar varor och tjänster i världsklass och att försäljning sker i global konkurrens, samtidigt som de löser många av vår tids utmaningar skapar de tillväxt och välstånd i Sverige. Teknikföretagens uppgift är att stärka våra medlemmars konkurrenskraft och driva den hållbara utvecklingen framåt. Tillsammans med företag över hela landet formar vi teknikbranschens framtid – för vi är tekniksverige.

Övergripande ställningstaganden

SOFF och Teknikföretagen är mycket positiv till betänkandet som tydligt pekar ut behovet av ett starkare statligt engagemang för såväl främjande av som stöd till försvarsexporten.

Försvarsföretagen utgör en viktig del av Sveriges utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik. Deras innovations-, utvecklings- och produktionskapacitet skapar förmåga som är avgörande för Sveriges och Natos avskräckning och försvar.

De utgör också en säkerhetspolitisk tillgång för Sverige i den internationella politiken. Den ökade betydelse som försvarsmarknaden tillmäts har accentuerat intresset för bi- och multilaterala samarbeten med fokus på försvarsföretagen.

Den sammantagna utvecklingen understryker vikten av att staten har ett strategiskt och samordnat agerande på försvarsexportområdet. Utan statligt engagemang har försvarsföretagen svårare att nå framgångar i internationella försvarsupphandlingar.

SOFF och Teknikföretagen vidhåller därför att:

- För det första bör regeringen skyndsamt omhänderta utredningens förslag och, där så är möjligt, redan nu fatta beslut om sådana åtgärder som inte förutsätter långvarig fortsatt beredning.
- För det andra delar SOFF och Teknikföretagen bedömningen att ett femårigt försvarsexportinitiativ är en ändamålsenlig och operativ ram för att skapa största möjliga effekt på kortast möjliga tid. Samtidigt bör genomförandet utformas så att det bygger långsiktig och varaktig kapacitet i statens arbete med främjande av och stöd till försvarsexport, inklusive former för uppföljning och utvärdering inför 2030.
- För det tredje bör små och medelstora företags behov tydligt integreras i statens arbete. Det bör avspeglas i organisation, prioriteringar, kostnadsmodeller, marknadsbearbetning och tillgång till exportstöd.
- För det fjärde bör regeringen tydligare i officiella dokument och i den praktiska styrningen slå fast att försvarsföretag utgör en del av Sveriges utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska handlingsförmåga.

SOFF och Teknikföretagen anser också att regeringen bör:

1. skyndsamt etablera en sammanhållen struktur för statens exportstöd, främjande och mellanstatliga försvarsexport,
2. lanserar ett femårigt försvarsexportinitiativ,
3. ge berörda myndigheter interimistiska uppdrag redan under beredningsfasen,

4. säkerställa att den strategiska inriktningen för statens samlade arbete med försvarsexport får verklig styrande betydelse,
5. snarast etablera Team Sweden Defence & Security med tydlig ansvarsfördelning och strukturerad medverkan från näringslivet,
6. förstärka Regeringskansliets kapacitet, särskilt inom Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet,
7. säkerställa att utlandsmyndigheter på prioriterade marknader får tydligare uppdrag och bättre stöd för marknadsanalys och främjande,
8. utveckla Business Swedens arbetssätt och kostnadsmodeller så att de bättre svarar mot försvarsmarknadens särskilda förutsättningar,
9. utforma särskilda och praktiskt användbara lösningar för små och medelstora företag, och
10. förstärka statens förmåga att erbjuda relevant exportfinansiering vid affärer på försvarsområdet.

Främjandet måste vara bredare, mer strategiskt och mer affärsnära

SOFF och Teknikföretagen vill understryka att ett effektivt försvarsexportfrämjande måste omfatta mer än stöd i enskilda affärer. Det behöver också bygga på långsiktig marknadsanalys, förståelse för behoven hos allierade och partner, kunskap om standarder och kravställning samt förmåga att positionera svenska företag tidigt i relevanta samarbeten. På en försvarsmarknad som präglas av långsiktiga relationer, gemensamma materielsamarbeten, standardisering och mellanstatliga inslag kan statens agerande inte enbart vara reaktivt. Det måste vara strategiskt, samordnat och affärsnära.

Ett svenskt försvarsexportinitiativ för gemensam säkerhet

SOFF och Teknikföretagen ser positivt på att utredningen föreslår en tydlig och samlad ekonomisk ambitionshöjning på området. En förstärkt resursram är nödvändig om staten ska kunna gå från fragmenterade och reaktiva insatser till ett mer samordnat, affärsnära och långsiktigt arbete. Det är samtidigt viktigt att resurserna används på ett sätt som ger faktisk effekt i mötet med företagens behov och stärker genomförandeförmågan hos berörda aktörer. SOFF och Teknikföretagen bedömer att den föreslagna ambitionshöjningen i storleksordningen 300 MSEK är väl motiverad givet de strukturella brister som utredningen identifierar och de ökade krav som följer av Sveriges säkerhetsläge, Natomedlemskap och den internationella försvarsmarknadens utveckling.

En strategisk inriktning för statens samlade arbete med försvarsexport

SOFF och Teknikföretagen tillstyrker förslaget om en strategisk inriktning för statens samlade arbete med försvarsexport. En sådan inriktning kan ge större förutsägbarhet för försvarsföretagen och mobilisera nödvändigt statligt stöd för prioriterade marknader.

Det är ett politiskt prerogativ att identifiera vilka parametrar som ska vara styrande för den strategiska inriktningen. Men SOFF och Teknikföretagen konstaterar att möjligheterna för försvarsföretagen att exportera i sig utgör ett utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiskt intresse.

Det är angeläget att den strategiska inriktningen bekräftas i klustret av officiella skrivelser som har i syfte att peka ut och exekvera utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiken. Till exempel nationella säkerhetsstrategin, försvarsbeslutet och utrikesdeklarationen.

Det kan övervägas om strategiska inriktningen behöver en riksdagsförankring. Det är viktigt att värna om den breda politiska uppslutningen bakom försvarsexportfrämjandet.

En ny förordning som anger former för arbetet

SOFF och Teknikföretagen stödjer förslaget om en försvarsexportförordning. Det är en nödvändig del i att åstadkomma ett mer strategiskt och samordnat försvarsexportfrämjande. Förordningen skulle tillföra en tydligare och mer ändamålsenlig styrning av främjandearbetet.

Det är särskilt angeläget att understryka vikten av att det är en aggregerad bedömning av utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska intressen som ligger till grund för hur de statliga aktörerna väljer att engagera sig i försvarsexportfrämjandet.

SOFF och Teknikföretagen delar uppfattningen att bedömningen om exportstöd ska lämnas bör utgå från en samlad värdering av Sveriges utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska intressen. En snävare definition riskerar att förbise betydelsen av försörjningstrygghet, operativ relevans, Sveriges relationer till allierade och partners samt de långsiktiga effekterna för svensk teknologisk och industriell handlingsförmåga och utveckling.

SOFF och Teknikföretagen anser också att förordningen bör ge utrymme för särskilda bestämmelser eller tydliga tillämpningsformer som beaktar små och medelstora företags förutsättningar.

Team Sweden Defence & Security etableras

SOFF och Teknikföretagen välkomnar förslaget om etableringen av Team Sweden Defence & Security. En närmare samverkan mellan olika aktörer, såväl inom staten som mellan staten och näringslivet, är en förutsättning för att stärka och främja försvarsexporten.

Det är angeläget att försvarsföretagen bereds en formell och praktisk roll i Team Sweden Defence & Security. Det är inte hållbart att ha ett system som utformas utifrån informella kontakter och nätverk. Ett sådant system är bräckligt och ineffektivt.

SOFF och Teknikföretagen är redo att bidra med sina kunskaper, nätverk och resurser för att åstadkomma ett så ändamålsenligt samarbete som möjligt. Förslaget om etableringen av Team Sweden Defence & Security bör förverkligas så snart som möjligt.

För SOFF:s och Teknikföretagens vidkommande kan det inte understrykas nog hur viktigt det är att de små och medelstora företagen också erbjuds assistans med marknadstillträde och exportstöd. Deras behov skiljer sig från de stora företagen och behöver dimensioneras utifrån det.

Business Sweden uppdrag inom handelsfrämjande förstärks

SOFF och Teknikföretagen är positiva till att Business Sweden får ett förstärkt uppdrag inom handelsfrämjande. Det är viktigt att Business Sweden bygger ut sin kompetens och sitt nätverk inom försvars- och säkerhetsområdet. Det är en förutsättning för att kunna agera framgångsrikt. Business Sweden behöver i ökad utsträckning anpassa sina erbjudanden, arbetssätt och affärsmodeller till de långsiktiga, säkerhetskänsliga och relationsdrivna processer som präglar försvarsexporten.

Regeringskansliets organisation förstärks

SOFF och Teknikföretagen tillstyrker förslaget om personella förstärkningar inom Regeringskansliet. Det är entydigt att dagens resurssättning inte är tillräckligt för att omhänderta möjligheterna som finns för försvarsföretagen. Därför är nya personaltillskott motiverade.

Det behovet finns både på Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet men SOFF och Teknikföretagen vill också påtala betydelsen som Statsrådsberedningen har i arbetet med försvarsexport. Det är viktigt att det också finns adekvata resurser på Statsrådsberedningen för ett aktivt arbete.

SOFF och Teknikföretagen välkomnar förslaget om förstärkt närvaro på strategiskt viktiga ambassader. Det är viktigt att utlandsmyndigheterna på prioriterade marknader får ett tydligare uppdrag att analysera lokala försvarsmarknader, kommande upphandlingar, samarbetsmöjligheter och relevanta nätverk. SOFF och Teknikföretagen välkomnar förslaget om inrättandet av försvarsindustriattachéer på strategiskt viktiga ambassader.

SOFF och Teknikföretagen vill också framhålla värdet av att regeringen prövar bredare närvarolösningar på särskilt prioriterade marknader, till exempel i form av samordningskontor eller liknande plattformar som kan stödja långsiktigt relationsbyggande, marknadsnärvaro och samverkan mellan stat och företag.

SOFF och Teknikföretagen delar bedömningen att flera av de marknader som lyfts i betänkandet är strategiskt viktiga. Samtidigt bör regeringen säkerställa att modellen är tillräckligt flexibel för att också omfatta marknader utanför Europa och Nordamerika när detta motiveras av utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiskt värde, teknologisk relevans, affärspotential eller samarbetsdjup.

Det avgörande är att urvalet av prioriterade marknader vilar på tydliga kriterier och att utlandsmyndigheterna ges tillräckliga verktyg, resurser och sektorskunskaper.

SOFF och Teknikföretagen vill därutöver framhålla att det också krävs tillräcklig kapacitet nära den samlade regeringsledningen för att säkerställa prioritering, samordning och genomförandekraft i frågor som skär över flera politikområden.

Försvars- och säkerhetsgruppen utvidgas

SOFF och Teknikföretagen tillstryker förslaget att försvars- och säkerhetsgruppen får ett stärkt ansvar för samordnade arbete inom Regeringskansliet med land- och kampanjspecifika grupper. Det är viktigt att politiska ledningen på Regeringskansliet involveras i arbetet. SOFF och Teknikföretagen ser positivt på en ordning där försvarsexportfrågorna hanteras mer samlat och där kopplingen mellan utrikes-, försvars-, säkerhets-, närings- och finansieringsperspektiv blir tydligare.

Stärkt exportfinansiering

SOFF och Teknikföretagen välkomnar förslaget om stärkt exportfinansiering. För försvarsföretagen är statligt exportfinansieringsstöd viktigt för att kunna bedriva affärsverksamhet i utlandet. Det är angeläget att formerna för detta anpassas å försvarsföretagens vägnar.

Ett förtydligande av förordningen om exportkreditfinansiering om att det ska utsträckas till statlig försvarsexport nödvändigt. Svensk exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden (EKN) har viktiga roller i ansatsen om ett offensivt försvarsexportfrämjande. SOFF och Teknikföretagen vill också understryka att exportfinansiering inte bör ses som ett separat tillägg vid sidan av exportstödet, utan som en integrerad del av statens samlade förmåga att stödja export på försvarsområdet.

Små och medelstora företags förutsättningar måste ges tydligt genomslag

SOFF och Teknikföretagen vill särskilt understryka att små och medelstora företag måste få ett tydligt och operativt genomslag i den framtida strukturen. Det är inte tillräckligt att SMF nämns som en målgrupp. Deras behov måste avspeglas i hur systemet utformas.

Försvarsmarknadens särskilda förutsättningar - långa ledtider, krav på certifiering och standarder, säkerhetskrav, exportkontroll, begränsade resurser för internationell närvaro och höga trösklar till statliga processer - träffar små och medelstora företag särskilt hårt.

Regeringen bör därför säkerställa att SMF-perspektivet integreras i Team Sweden Defence & Security, Business Swedens erbjudanden, utlandsmyndigheternas arbete, utformningen av exportstöd och utvecklingen av exportfinansiering.

Sammanfattningsvis bedömer SOFF och Teknikföretagen att betänkandet utgör en viktig och välkommen grund för ett stärkt statligt arbete med försvarsexport. Nu krävs att förslagen

omsätts i tydlig styrning, genomförbar organisation, adekvat resurssättning och en mer permanent förmåga hos staten att agera samordnat, affärsnära och strategiskt.

SOFF och Teknikföretagen står till förfogande för fortsatt dialog om hur detta arbete bäst kan utformas och genomföras.

Stockholm den 25 maj 2026.

För föreningarna,

Robert Limmergård
Generalsekreterare
SOFF

Maria Rosendahl
Näringspolitisk chef
Teknikföretagen